NORAKSTS

Lieta Nr.C28245410

SJC-9/201

L Ē M U M S

Rīgā 2016.gada 29.janvārī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departaments šādā sastāvā:

tiesnesis A.Strupišs

tiesnese V.Cīrule

tiesnese I.Lauka

rakstveida procesā izskatīja /pers. A/ pieteikumu par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 3.oktobra sprieduma atcelšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem civillietā maksātnespējīgās SIA „AVO STUDIJA" prasībā pret /pers. A/ par zaudējumu piedziņu.

Augstākās tiesas Civillietu departaments

k o n s t a t ē j a

[1] Ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2011.gada 28.decembra spriedumu maksātnespējīgās SIA „AVO STUDIJA" prasība apmierināta daļēji. No atbildētājas /pers. A/ prasītājas labā piedzīti zaudējumi 17 352,52 Ls. Noraidīta prasība daļā par zaudējumu 47 717,48 Ls piedziņu.

Spriedums pamatots ar šādiem argumentiem.

[1.1] SIA „AVO STUDIJA" dalībniece un valdes locekle /pers. A/ no 2006.gada 5.aprīļa līdz 2008.gada 27.oktobrim no sabiedrības norēķinu kontiem kredītiestādē izņēmusi skaidras naudas līdzekļus 65 070 Ls. Lietā pastāv strīds par minēto naudas līdzekļu izmantošanu SIA „AVO STUDIJA" saimnieciskajām vajadzībām.

[1.2] SIA „AVO STUDIJA" darījumu partneru izziņas, čeki, konta izraksti, preču pavadzīmes-rēķini, darījumu saraksti atbilstoši likuma „Par grāmatvedību" 8. un 10.pantam pierāda izdevumus daļā par 47 717,48 Ls.

[1.3] Ar Valsts policijas izziņu pierādīts, ka ir uzsākts kriminālprocess saistībā ar zādzību no /pers. A/ piederošās automašīnas, taču no tās neizriet, ka būtu nozagti SIA „AVO STUDIJA" grāmatvedības dokumenti.

[1.4] Atbildētāja nav pierādījusi savu apgalvojumu, ka no 2006.gada aprīļa līdz 2008.gada aprīlim SIA „AVO STUDIJA" darbiniekiem būtu skaidrā naudā izmaksāta darba alga 15 313,80 Ls. Darba devējas SIA „AVO STUDIJA" ziņojumos Valsts ieņēmumu dienestam norādīts darbiniekiem izmaksātās darba algas apmērs pirms nodokļu samaksas, kā arī ziņas par valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksām un citiem nodokļu maksājumiem. Minētajos ziņojumos nav norādīts katram darbiniekam piemērojamo atvieglojumu apmērs, apgādājamo skaits un nav iespējams konstatēt darbiniekam izmaksātās darba algas faktisko apmēru. Norādītie apstākļi nepierāda naudas līdzekļu izlietojumu SIA „AVO STUDIJA" saimnieciskajām

vajadzībām.

[1.5] Atbildētāja nav ievērojusi likuma „Par grāmatvedību" 2. un 7.pantu, nav rīkojusies kā krietna un rūpīga saimniece Komerclikuma 169.panta izpratnē. Ņemot vērā Civillikuma 1775., 1779.pantu un Komerclikuma 169.pantu, ir pamats konstatēt, ka atbildētāja uzņēmumam nodarījusi zaudējumus 17 352,52 Ls.

[2] Izskatījusi lietu sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību un maksātnespējīgās SIA „AVO STUDIJA" pret apelācijas sūdzību, ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 3.oktobra spriedumu prasība apmierināta daļēji, piedzenot no atbildētājas prasītājas labā zaudējumus 17 352,52 Ls. Prasība daļā par zaudējumu 47 717,48 Ls piedziņu noraidīta.

No atbildētājas valsts ienākumos piedzīta valsts nodeva 447,64 Ls un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 6,54 Ls. Prasītājai noteiktas tiesības saņemt no atbildētājas likumiskos sešus procentus gadā no parāda summas par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai).

Spriedums pamatots ar šādiem argumentiem.

[2.1] Apelācijas instances tiesa atbilstoši Civilprocesa likuma 432.panta piektajai daļai pievienojusies pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai, atzīstot to par pareizu un pilnībā pietiekamu.

[2.2] Darba dēvējas ziņojumos norādītie apstākļi nepierāda skaidras naudas izlietojumu SIA „AVO STUDIJA" saimnieciskajām vajadzībām. Apstāklis, ka darbinieki nav iesnieguši kreditora prasījumus nevar būt pamats secinājumam, ka 15 313,80 Ls izmaksāti darbiniekiem kā darba alga, turklāt darbiniekiem ir rīcības brīvība, lemjot par kreditora prasījuma iesniegšanu. Atbildētāja nav ievērojusi likuma „Par grāmatvedību" 2. un 7.panta prasības un nav rīkojusies kā krietna un rūpīga saimniece, turklāt lietā nav iesniegti SIA „AVO STUDIJA" finanšu pārskati ar auditoru atzinumiem.

[2.3] Nepamatots ir prasītājas pretapelācijas sūdzībā norādītais arguments, ka SIA "AVO STUDIJA" darījumu partneru izziņas nebija atzīstamas par attaisnojuma dokumentiem naudas līdzekļu 47 717,48 Ls izlietojumam. Pirmās instances tiesa ir izvērtējusi SIA „AVO STUDIJA" darījuma partneru izsniegtos dokumentus – čekus, konta izrakstus, preču pavadzīmes-rēķinus, darījumu sarakstus un pamatoti secinājusi, ka maksājumus par konkrētajiem darījumiem SIA „AVO STUDIJA" ir veikusi, un nav pamata apšaubīt SIA „AVO STUDIJA" darījuma partneru iesniegtos dokumentus.

[3] Ar Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 10.jūnija spriedumu Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 3.oktobra spriedums daļā, ar kuru apmierināta maksātnespējīgās SIA „AVO STUDIJA" prasība par zaudējumu 17 352,52 Ls piedziņu, kā arī daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu, atstāts negrozīts, bet /pers. A/ kasācijas sūdzība noraidīta.

[4] Atbildētāja Augstākās tiesas Civillietu departamentā iesniegusi pieteikumu par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 3.oktobra sprieduma atcelšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem.

Pieteikumā norādīti šādi argumenti.

[4.1] Tiesai nebija iesniegti SIA "AM Furnitūra", IK "PolaNa pluss", SIA "IKMA", SIA "Glāzeri BT", SIA "Gallux", SIA "Santehkomplekts", VAS "Latvijas Pasts" apliecinājumi par rēķinu samaksu. Atbildētāja SIA „AVO STUDIJA" vārdā veikusi norēķinus ar darījumu partneriem, līdz ar to nav konstatējama atbildētājas prettiesiska rīcība, kas ir viens no zaudējumu atlīdzināšanas priekšnoteikumiem. Iesniegtie dokumenti apliecina, ka atbildētāja no 2006.gada līdz 2009.gadam SIA „AVO STUDIJA" vārdā veikusi darījumus, samaksājot skaidrā naudā 14 425,16 EUR. Šie dokumenti ir uzskatāmi par jaunatklātiem apstākļiem Civilprocesa likuma 479.panta 1.punkta izpratnē.

[4.2] Atbildētāja dokumentus ieguvusi pēc tam, kad jau bija pabeigta lietas izskatīšana pēc būtības. Jāņem vērā, ka saskaņā ar atbildētājas kā SIA „AVO STUDIJA" valdes locekles 2009.gada 17.jūlija iesniegumā Valsts policijai norādītajiem apstākļiem, dokumentu oriģināli tika nozagti un par to ierosināts kriminālprocess, tāpēc dokumenti tika pieprasīti no darījumu partneriem.

[4.3] No atbildētājas gribas neatkarīgi iemesli liedza atbildētājai iespēju minētos pierādījumus iesniegt lietas izskatīšanas laikā. Kriminālprocesa ierosināšana par zādzības faktu ir pamats secinājumam, ka atbildētāja pierādījumus nav iesniegusi objektīvu apstākļu dēļ. Atbildētāja 2011.gada 9.aprīlī bija lūgusi pirmās instances tiesai izprasīt dokumentus no SIA „AVO STUDIJA" darījumu partneriem, bet atbildes visas lūgumā norādītās personas tiesai nesniedza.

[4.4] SIA „AVO STUDIJA" bijušie darbinieki ir apliecinājuši, ka saņēmuši darba algu skaidrā naudā. Jāņem vērā Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras rīcībā esošā informācija, kā arī tas apstāklis, ka /pers. B/, /pers. A/, /pers. C/ apliecinājumos tiesai norādījušas, ka darba algas viņas no 2006.gada 1.aprīļa līdz 2008.gada 31.oktobrim saņēmušas kopsummā 13 266,32 EUR.

[5] Iepazinies ar lietas materiāliem un pieteikumā norādītajiem argumentiem, Augstākās tiesas Civillietu departaments atzīst, ka Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 3.oktobra sprieduma atcelšanai sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem nav pamata turpmāk minēto apsvērumu dēļ.

[5.1] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 479.panta 1.punktu par jaunatklātiem apstākļiem atzīst būtiskus lietas apstākļus, kas pastāvēja lietas

izskatīšanas laikā, bet nebija un nevarēja būt zināmi pieteikuma iesniedzējam.

Skaidrojot šīs normas saturu, gan judikatūra, gan doktrīna pieturas pie stabila viedokļa, ka, lai apstākli atzītu par jaunatklātu, tam jāatbilst šādām pazīmēm: pirmkārt, tas var ietekmēt tiesas nolēmumu pēc būtības par labu pieteicēja tiesībām un interesēm, otrkārt, tam bija jāpastāv lietas izskatīšanas laikā, treškārt, tas nebija un nevarēja būt zināms pieteikuma iesniedzējam. Šīs trīs pazīmes ir kumulatīvas, proti, nolēmuma atcelšana sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem ir pieļaujama vienīgi tad, kad tiek konstatētas visas trīs pazīmes vienlaikus *(sk. Augstākās tiesas Civillietu departamenta lēmumu lietā Nr.SJC-1/2015; Civilprocesa likuma komentāri. II daļa (29.-60.[1] nodaļa). Sagatavojis autoru kolektīvs prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā.- Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2012, 875-876.lpp.*).

[5.2] Civillietu departamenta ieskatā pieteikumā norādītie apstākļi, uz kuriem pieteicēja atsaucas kā uz jaunatklātiem, laikā, kad strīds tika izskatīts tiesā pēc būtības, nevarēja būt nezināmi pieteikuma iesniedzējai kā valdes loceklei, kuras pārziņā saskaņā ar Komerclikuma 221.panta pirmo daļu ir sabiedrības ikdienas vadība.

Turklāt fakts, ka pieteicēja lūgusi pirmās instances tiesai izprasīt dokumentus no darījumu partneriem, apstiprina, ka viņa šos apstākļus ir zinājusi. Tas, ka daļa no darījumu partneriem neiesniedza tiesas izprasītos dokumentus, neietekmē šo apstākļu kvalifikāciju, it īpaši tādēļ, ka pieteicējas rīcībā lietas iztiesāšanas gaitā bija citi procesuālie līdzekļi, kā panākt izprasīto dokumentu iesniegšanu tiesai vai pierādīt attiecīgos apstākļus citiem pierādīšanas līdzekļiem. Tas, ka pieteicēja nav šos viņai pieejamos procesuālos līdzekļus efektīvi izmantojusi, nevar kalpot par pamatu sprieduma atcelšanai *(sk. Civillietu departamenta spriedumus lietās Nr.SKC-89/2015, SKC-182/2015, SKC-98/2016)*.

Līdz ar to, neizpildās viena jaunatklātu apstākļu formālā pazīme, ar ko pietiek, lai pieteicējas norādītie apstākļi nevarētu tikt uzskatīti par jaunatklātiem Civilprocesa likuma 479.panta 1.punkta izpratnē.

[5.3] Turklāt Civillietu departaments secina, ka pieteikumam pievienotie pierādījumi par naudas līdzekļu izmantošanu SIA „AVO STUDIJA" saimnieciskās darbības nodrošināšanai un darba algu izmaksai ir iesniegti nolūkā pārvērtēt apelācijas instances tiesas spriedumā izvērtētos apstākļus, uz kuru pamata prasība apmierināta.

Kasācijas instances tiesas judikatūrā, kas izveidojusies Civilprocesa likuma 479.panta 1.punkta piemērošanā, secināts, ka minētās likuma normas mērķis nav vērsts uz to, lai dotu iespēju atcelt spēkā esošu tiesas spriedumu pierādījumu iesniegšanai, kas atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta pirmās daļas noteikumiem bija jāizdara lietas izskatīšanas laikā (*sal., piem., Senāta lēmumus lietās Nr.SJC-7/2002, SJC-376/2003, SJC-4/2006, SJC-5/2012, SJC-11/2012, Civillietu departamenta lēmumus lietās Nr.SJC-1/2015*).

[5.4] Līdz ar to pieteikums neatbilst Civilprocesa likuma 479.panta 1.punkta noteikumiem. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 3.oktobra sprieduma atcelšanai sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem nav pamata, tāpēc pieteikums noraidāms.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 482.panta trešo daļu, Augstākās tiesas Civillietu

departaments

n o l ē m a

Noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 3.oktobra sprieduma atcelšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnesis (*paraksts*) A.Strupišs

Tiesnese (*paraksts*) V.Cīrule

Tiesnese (*paraksts*) I.Lauka

NORAKSTS PAREIZS

Tiesnesis A.Strupišs

Rīgā 29.01.2016.